يېڭىلىق يارىتىش ئاچقۇچى بىلەن كەلگۈسىنى ئېچىش

—— جەزمەن غەلىبە قىلىش ئىشەنچىنى چىڭىتىپ، خەۋپ ـ خەتەر، خىرىسقا تاقابىل تۇرايلى

□شىنخۇا ئاگېنتلىقى ئوبزورچىسى

يېقىنقى بىر مەزگىلدە، جۇڭگونىڭ پەن ـ تېخنىكا ساھەسىدە يېڭىلىق يارىتىشتا كىشىنى ھاياجانغا سالىدىغان خۇش خەۋەرلەر ئۈزلۈكسىز تارقالدى: سائەتلىك سۈرئىتى 600 كىلومېتىرلىق يۇقىرى سۈرئەتلىك ماگنىتلىق لەيلىمە سىناق پويىزى ياساپ چىقىلدى، تۇنجى قېتىم قاتتىق جىسىملىق توشۇغۇچى راكېتانى دېڭىزدا قويۇپ بېرىش تېخنىكا سىنىقىدا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى، جۇڭگو 219 دەرىجىدىن تاشقىرى ھېسابلاش ماشىنىسى ئارقىلىق يەر شارىدىكى دەرىجىدىن تاشقىرى ھېسابلاش ماشىنىسى بويىچە 500 كۈچلۈك تىزىملىكىگە كىرىش جەھەتتە تۇنجى قېتىم بىرىنچىلىككە ئېرىشتى، جۇڭگودىكى 17 ئاپپارات «تەبىئەت» ژۇرنىلىدا ئېلان قىلىنغان «2019 تەبىئىي كۆرسەتكۈچ يىللىق تىزىملىكى»دە يەر شارىدىكى 100 كۈچلۈك قاتارىغا كىردى…

بۇ نەتىجىلەرنىڭ قولغا كەلتۈرۈلۈشى ئاسان ئەمەس. ھەربىر قېتىملىق يېڭىلىق يارىتىپ بۆسۈش ھاسىل قىلىشتا ھەم كەڭ پەن تەتقىقات خادىملىرىنىڭ ئەقىل ـ پاراستى ۋە جاپالىق ئەجرى مۇجەسسەملەنگەن، ھەم بۈگۈنكى جۇڭگودا يېڭىلىق يارىتىش روھىنىڭ كۈنسېرى كۆتۈرەڭگۈ بولۇۋاتقانلىقى، يېڭىلىق يارىتىش ھاياتىي كۈچىنىڭ كۈنسېرى ئۇرغۇۋاتقانلىقى، يېڭىلىق يارىتىپ تەرەققىي قىلىش جانلىق ئەمەلىيىتىنىڭ تېخىمۇ گۈزەل كەلگۈسىنى يارىتىۋاتقانلىقى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن.

يېڭىلىق يارىتىش تەرەققىياتقا يېتەكچىلىك قىلىشتىكى بىرىنچى ھەرىكەتلەندۈرگۈچى كۈچ، شۇنداقلا بىزنىڭ خەۋپ ـ خەتەر ۋە خىرىسقا تاقابىل تۇرۇشىمىزدىكى مۇستەھكەم تىرىكىمىز. بىر مەزگىلدىن بۇيان، ئامېرىكىدىكى بىر قىسىم كىشىلەر «تېخنىكا ئۆتكۈزۈپ بېرىشكە مەجبۇرلىدى» «بىلىم مۈلۈك ھوقۇقىنى ئوغرىلىدى» «جۇڭگونىڭ تېخنىكىسى زىيانلىق» دېگەندەك خاتا سەپسەتىلەرنى ئويدۇرۇپ چىقىرىپ، دۆلەت خەۋپسىزلىكى نامىدىن قالايمىقان پايدىلىنىپ جۇڭگو كارخانىلىرىغا بېسىم ئىشلىتىپ، پەن ـ تېخنىكا مەسىلىسىنى سىياسىيلاشتۇرۇپ، جۇڭگونىڭ يۇقىرى پەن ـ تېخنىكىلىق تەرەققىياتىنى توسۇشقا ئۇرۇنۇپ، جۇڭگونى خەلقئارا كەسىپلەر زەنجىرىدە ئوتتۇرا ـ تۆۋەن دەرىجىدىن ئېشىپ كېتەلمەسلىككە مەجبۇرلىدى. پەن ـ تېخنىكا ساھەسىدىكى بۇ زومىگەرلىك قىلمىشى دەۋر ئېقىمىغا ماس كەلمەيدۇ، ئىلىم ـ پەن روھىغا زىت، ئىلىم ـ پەن ساھەسى ۋە كەسىپ ساھەسىدىكىلەرنىڭ ئومۇميۈزلۈك قارشى تۇرۇشىغا ئۇچرىدى.

بېسىم ئالدىدا، جۇڭگونىڭ پەن تەتقىقات خادىملىرى ۋە پەن ـ تېخنىكا كارخانىلىرى كۈچلۈك بېسىمغا باش ئەگمىدى، قىيىنچىلىق ئالدىدا بوشىشىپ قالمىدى، بەلكى قەددىنى رۇسلاپ، جاسارەت بىلەن تىرىشىپ ئىشلەپ، تېخىمۇ كۈچلۈك يېڭىلىق يارىتىش ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچىنى ئۇرغۇتۇپ، يېڭىلىق يارىتىش قەدىمىنى تېخىمۇ مۇقىم، ساغلام، تېخىمۇ پۇختا تاشلىدى. جۇڭگو خەلقىنىڭ ئىرادىسى بار، جۇڭگونىڭ يېڭىلىق يارىتىشتا ناھايىتى غەيرىتى بار، جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلغان 70 يىلدىن بۇيانقى يېڭىلىق يارىتىش يولىنى ئەسلىسەك، بۇ تارىخىي تومۇرلار ئادەتتىن تاشقىرى ئېنىق.

ئەينى يىللاردا، غەرب دۆلەتلىرى قاتارلىقلارنىڭ قاتتىق قامال قىلىشى ئالدىدا، دۆلىتىمىزنىڭ پەن تەتقىقات خادىملىرى جاپاغا چىداپ نەتىجە يارىتىپ، «ئىككى بومبا، بىر سۈنئىي ھەمراھ»نى ياساپ چىقاندى؛ 20 ـ ئەسىرنىڭ 90 ـ يىللىرىدا، ئامېرىكا بوشلۇقتا ئالاقىدار تېخنىكا ساھەسىدە ئومۇميۈزلۈك جازا يۈرگۈزگەن بولسىمۇ، جۇڭگونىڭ ئالدىنقى قاتاردا تۇرىدىغان سۈنئىي ھەمراھ ۋە راكېتانى مۇۋەپپەقىيەتلىك تەتقىق قىلىپ ياساپ چىقىشىنى يەنىلا توسىيالمىدى؛ ئامېرىكا ھۆكۈمىتى ئىلگىرى ئىنتېل شىركىتىنىڭ جۇڭگوغا دەرىجىدىن تاشقىرى ھېسابلاش ماشىنىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساشقا ئىشلىتىلىدىغان بىر تەرەپ قىلغۇچنى سېتىشىنى توسقان بولسىمۇ، لېكىن جۇڭگو تامامەن ئۆز ئالدىغا ياسىغان بىر تەرەپ قىلغۇچ سەپلەنگەن «شېنۋېي . تەيخۇ نۇرى» دەرىجىدىن تاشقىرى ھېسابلاش ماشىنىسىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ياساپ چىقتى…

«شەمشەر بىلىگەنسېرى ئۆتكۈرلىشىدۇ، مېيخۇا گۈلى قەھرىتاندا ئېچىلىدۇ.» جۇڭگونىڭ يېڭىلىق يارىتىشى يول بويى مۇشۇنداق تاغ ـ داۋانلاردىن ئېشىپ، دەريالارنى كېچىپ، ھۇجۇم بىلەن مۇھىم ئىستراتېگىيەلىك ئۆتكەلنى ئىگىلەش ئارقىلىق قولغا كەلتۈرۈلگەن. ئامېرىكىنىڭ «دىپلوماتىيە» ناملىق قوش ئايلىق ژۇرنىلىدا ماقالە ئېلان قىلىنىپ خورسىنغان ھالدا: ئامېرىكا ھۆكۈمىتى ئېھتىمال تېخنىكىدا تېخىمۇ مۇستەقىل، ئېھتىمال تېخىمۇ قۇدرەتلىك جۇڭگونىڭ قۇرۇلۇشىغا يول ھازىرلاۋاتقان بولۇشى مۇمكىن، دېيىلدى. «ياپونىيە ئىقتىساد خەۋەرلىرى»نىڭ ئوبزورىدا مۇنداق دېيىلدى: قامال قىلىش سىياسىتى ئاقىۋەتتە جۇڭگونىڭ يېرىم ئۆتكۈزگۈچىنى قۇدرەت تاپقۇزىدۇ.

ئۆزىنى يەڭگەن باتۇر، ئۆزىنى قۇدرەت تاپقۇزغان غالىب. ئەمەلىيەت بىزگە شۇنى قايتا ـ قايتا ئۇقتۇرىدىكى، ئاچقۇچلۇق يادرولۇق تېخنىكىنى ئېلىمۇالغىلى بولمايدۇ، سېتىۋالغىلى بولمايدۇ، سوراپ ئالغىلى بولمايدۇ، يېڭىلىق يارىتىشتا يەنىلا ئۆزىگە تايىنىشقا توغرا كېلىدۇ. كۈنسېرى كەسكىنلىشىۋاتقان خەلقئارا پەن ـ تېخنىكا رىقابىتى ئالدىدا، تۈرلۈك خەۋپ ـ خەتەر، خىرىس ئالدىدا، ئەڭ ئېھتىياجلىق بولغىنى ئىلمىي، ئىدراكىي پوزىتسىيە، جاسارەت بىلەن نەتىجە يارىتىدىغان ھەرىكەت. قەتئىي نىيەتكە كېلىپ، ئۆز ئالدىغا يېڭىلىق يارىتىش يولىدا قەتئىي تەۋرەنمەي مېڭىپ، «ئۆزەك كەملىك، روھ ئازلىق» ئازابىنى يېڭىپ، يېڭىلىق يارىتىش تەرەققىيات ئاساسىنى پۇختىلاپ، ئاچقۇچلۇق يادرولۇق تېخنىكىنى ئۆز قولىمىزدا چىڭ تۇتساقلا، بىز باشتىن ـ ئاخىر يېڭىلمەس ئورۇندا تۇرۇپ، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ تەشەببۇسكارلىق ھوقۇقىنى پۇختا ئىگىلىيەلەيمىز.

بۈگۈنكى دۇنيادا، ئىقتىسادنىڭ يەر شارىلىشىشىنىڭ تارىخىي چوڭ يۈزلىنىشىنى توسۇپ قالغىلى بولمايدۇ، يېڭى بىر نۆۋەتلىك پەن ـ تېخنىكا ئىنقىلابى ۋە كەسىپ ئۆزگىرىشى جۇش ئۇرۇپ راۋاجلىنىۋاتىدۇ، ئوچۇق ھەمكارلىق، ئورتاق تەرەققىي قىلىشتا چىڭ تۇرۇش دەۋر ئېقىمىغا ماسلاشقانلىق، بۇ ھەم پەن ـ تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىشنىڭ ئىچكى قانۇنىيىتىگىمۇ ئۇيغۇن. ئۆز ئالدىغا يېڭىلىق يارىتىش ئوچۇق مۇھىتتىكى يېڭىلىق يارىتىش بولۇپ، ھەممە تەرەپنىڭ ئەقىل ـ پاراستىنى مۇجەسسەملەش، ھەممە تەرەپنىڭ كۈچىگە تايىنىش كېرەك.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، جۇڭگو باشتىن ـ ئاخىر ھەمكارلىشىش داۋامىدا ئۆز ئالدىغا يېڭىلىق يارىتىشتا چىڭ تۇرۇپ، ئېچىۋېتىش داۋامىدا دۇنياغا تۆھپە قوشتى. جۇڭگونىڭ بېيدۇ سىستېمىسى يەر شارىدىكى مۇلازىمەتنى يولغا قويىدى، جۇڭگونىڭ بوشلۇق پونكىتى ھەرقايسى دۆلەت ئالىملىرى بىلەن قول تۇتۇشۇپ ئالەمنىڭ سىرى ئۈستىدە ئىزدەندى، جۇڭگو كارخانىلىرى ھەرقايسى دۆلەت كارخانىلىرى بىلەن 5G تېخنىكىسى ۋە كەسىپلەرنىڭ تەرەققىياتىنى ئورتاق ئالغا سىلجىتتى… ئامېرىكىدىكى بىر قىسىم كىشىلەر بېكىنمىچىلىك تېمى ياساپ، ۋاستە تاللىماي باشقىلارغا بېسىم ئىشلەتكەندە، جۇڭگو تارماق ئېقىنلارنى توسۇپ قويماسلىقتەك كەڭ قورساقلىقى، ئەمەلىي ھەرىكىتى ئارقىلىق دۇنياغا مۇنداق دېدى: پەن ـ تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش پۈتكۈل ئىنسانىيەتنىڭ ئورتاق ئىشى، ئوچۇق ھەمكارلاشقاندىلا ئاندىن پارلاق كەلگۈسى بولىدۇ. يېڭىلىق يارىتىشنىڭ چېكى يوق، ھەمكارلىقنىڭ ئاخىرقى نۇقتىسى يوق، يېڭىلىق يارىتىپ تەرەققىي قىلىشنىڭ دەۋر مۇساپىسىدە، جۇڭگو دۇنيا بىلەن داۋاملىق قول تۇتۇشۇپ ئورتاق ئىلگىرىلەپ، تېخىمۇ نادىر يېڭى سەھىپە يازىدۇ.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 6 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى تېلېگراممىسى)

(بېشى 1 ـ بەتتە)

چارۋىچىلىقنى ئاساس قىلغان تۆگۈرمىتى يېزىسىنىڭ مەيدان كەنتىدە، نۇرلان ئەبلىمەجىن چېگرا قوغدىغۇچىلارنى يوقلىدى ھەم ئۇلار بىلەن سۆھبەتلەشتى. «بىز ئەمىن ئۆيدە ئولتۇرۇۋاتىمىز، چېگرا قوغدىغۇچىلار تولۇقلىمىسى، ئوتلاق تولۇقلىمىسى ۋە چېگرا ئائىلىسى تولۇقلىمىسى ئېلىۋاتىمىز… پارتىيەنىڭ ياخشى سىياسىتىگە رەھمەت، كۆڭلىمىز ھەسەلدەك تاتلىق!» چېگرا قوغدىغۇچىلارنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، نۇرلان ئەبلىمەجىن ئۇلارنى ئىشلەپچىقىرىشنى پائال راۋاجلاندۇرۇپ، ئەمگەكچان بىرجۈپ قولىغا تايىنىپ تېخىمۇ ياخشى تۇرمۇش يارىتىشقا؛ يۈكسەك مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى بىلەن چېگرانى ساقلاپ، چېگرانى قوغداپ، ئىجتىمائىي مۇقىملىق ۋە ئەبەدىي ئەمىنلىكنى قوغداشقا يېڭى تۆھپە قوشۇشقا ئىلھاملاندۇردى.

نۇرلان ئەبلىمەجىن سەنجىيۈەن ماتا مەدەنىيەت چەكلىك شىركىتى قاتارلىق كارخانىلارغا بېرىپ، ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت ۋە نامرات ئائىلىلەرنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىپ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشىغا تۈرتكە بولۇش ئەھۋالىنى ئىگىلىدى. ئۇ مۇنۇلارنى كۆرسەتتى: يەرلىكنىڭ بايلىق ئەۋزەللىكىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، ئەسلىھەلىك يېزا ئىگىلىكى، يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاش، مىللىي قول ھۈنەرۋەنچىلىك قاتارلىق ئەمگەك كۈچى زىچ كەسىپلەرنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، نامرات ئاممىنىڭ ئىشىكى ئالدىدىلا مۇقىم ئىشقا ئورۇنلىشىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك. قاراجول يېزىلىق شىپاخانا ۋە مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپتە، نۇرلان ئەبلىمەجىن كۆيۈنگەن ھالدا داۋالاش خادىملىرى ۋە ئوقۇتقۇچى، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇش، ئىدىيە ۋە ئۆگىنىش ئەھۋالىنى سورۇشتۇردى. ئۇ مۇنداق تەكىتلىدى: ئالدىن دىياگنوز قويۇپ داۋالاش، كېيىن ھەق تۆلەشتىن ئىبارەت «بىر پونكىت شەكلى»دىكى مۇلازىمەت ئەندىزىسىنى زور كۈچ بىلەن ئالغا سىلجىتىپ، نامرات ئائىلىلەرنىڭ ئاساسىي داۋالىنىش سەھىيە مۇلازىمىتىدىن بەھرىلىنىشىنى كاپالەتلەندۈرۈش كېرەك؛ ئوقۇتقۇچىلارنى ھۆرمەتلەيدىغان، مائارىپقا ئەھمىيەت بېرىدىغان قويۇق كەيپىيات بەرپا قىلىپ، مائارىپ سەۋىيەسىنى ھەقىقىي ئۆستۈرۈپ، نامراتلىقنىڭ ئەۋلادمۇئەۋلاد داۋاملىشىشىنى توسۇش كېرەك.

نۇرلان ئەبلىمەجىن يەنە ئازاق يېزىسىنىڭ تىجەن كەنتىدىكى مەسچىتكە بېرىپ دىنىي پائالىيەتلەرنىڭ ... قىلدى. ئۇ كەڭ دىنىي ساھەدىكى زاتلارنىڭ ۋەتەننى سۆيۈش، دىنىي سۆيۈش ئېسىل ئەنئەنىسىنى زور كۈچ بىلەن ئەۋج ئالدۇرۇپ، داۋاملىق تۈردە ۋەتەننىڭ بىرلىكى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقى، دىنلار ئىناقلىقىنى قوغداش ئۈچۈن پائال تۆھپە قوشۇشنى ئۈمىد قىلدى.

تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش جەريانىدا، نۇرلان ئەبلىمەجىن مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ھازىر نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش ھەل قىلغۇچ جەڭدە ھەل قىلغۇچ غەلىبە قىلىشنىڭ ئاچقۇچلۇق باسقۇچىغا كىردى، قەتئىي تۈردە ئىدىيە ۋە ھەرىكەتنى يولداش شى جىنپىڭ يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ تەدبىر ـ ئورۇنلاشتۇرمىلىرىغا بىرلىككە كەلتۈرۈپ، نامراتلارنى دەل جايىدا يۆلەش، نامراتلىقتىن دەل جايىدا قۇتۇلدۇرۇش ئاساسىي تەدبىرىدە چىڭ تۇرۇپ، دىققەتنى «ئىككىدىن غەم قىلدۇرماسلىق، ئۈچتە كاپالەتلەندۈرۈش»كە مەركەزلەشتۈرۈپ، مۇتلەق نامراتلىقنى ھەل قىلىپ، «يەتتە بىر تۈركۈم» «ئۈچتە سالماقنى ئاشۇرۇش»نى پۇختا ئالغا سىلجىتىپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىشنى كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. دىققەتنى باشتىن ـ ئاخىر باش نىشانغا مەركەزلەشتۈرۈپ، كۈلپەت ئېڭىنى كۈچەيتىپ، ئىستراتېگىيەلىك ئىرادىنى ساقلاپ، تۈرلۈك يولغا قويۇشقا بولىدىغان ئۈنۈملۈك مۇقىملىقنى قوغداش تەدبىرلىرىنى قەتئىي تەۋرەنمەي ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، پۈتۈن كۈچ بىلەن جەمئىيەتنىڭ ئىناقلىقى، مۇقىملىقىنى قوغداپ، ئەلا نەتىجىلەر بىلەن جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 70 يىللىقىنى تەبرىكلەش كېرەك.

تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش مەزگىلىدە، نۇرلان ئەبلىمەجىن يەنە ئاتۇش شەھىرىدە سۆھبەت يىغىنى ئېچىپ، شۇ جايدىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرى، سىياسىي كېڭەشنىڭ ئالاقىدار مەسئۇللىرى ۋە ئاساسىي قاتلامدىكى كادىرلار، ئاممىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش قانات يايدۇرغان باش تېما تەربىيەسى توغرىسىدىكى پىكىر ـ تەكلىپلىرىنى ئاڭلىدى ھەم ئوبلاست، شەھەردىن ئىبارەت ئىككى دەرىجىلىك سىياسىي كېڭەش ئورگىنىغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش پارتگورۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن رەئىس، قوشۇمچە باش كاتىپ جاڭ بو بىرلىكتە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

مىللەتنىڭ گۈللىنىشى ئۈچۈن ـ قەھرىمانلار، قۇربانلار شەجەرىسى

ئالاھىدە دەرىجىلىك ئۇرۇش قەھرىمانى دېڭ شىجۈن

دېڭ شىجۈننىڭ سۈرىتى.

□شىنخۇا ئاگېنتلىقى تارقاتقان (شېنياڭ ئامېرىكىغا قارشى تۇرۇپ چاۋشيەنگە ياردەم بېرىش ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقى تەمىنلىگەن)

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، چېڭدۇ، 6 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى تېلېگراممىسى (مۇخبىر چېن دى) 2014 ـ يىلى 3 ـ ئايدا، شېنياڭدىكى ئامېرىكىغا قارشى تۇرۇپ چاۋشيەنگە ياردەم بېرىش ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقى دەرۋازىسىنىڭ سىرتى، كورېيەدىكى پىدائىي قىسىم ئىنقىلابىي قۇربانلىرىنىڭ قالدۇق سۆڭەكلىرى تۇنجى تۈركۈمدە ۋەتەنگە قايتۇرۇپ كېلىندى، ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ قالدۇق سۆڭەكلىرى قاچىلانغان ھەربىي ئاپتوموبىلنىڭ ئاستا ـ ئاستا كېتىۋاتقانلىقىغا قاراپ، بىر بوۋاي ئۆزىنى تۇتۇۋالالماي ئۈن سېلىپ يىغلاپ كەتتى. بۇ بوۋاينىڭ ئىسمى دېڭ چېپىڭ ئىدى. ئۇنىڭ دادىسى ئامېرىكىغا قارشى تۇرۇپ چاۋشيەنگە ياردەم بېرىش ئۇرۇشىدا قۇربان بولغان ئىنقىلابىي قۇربان دېڭ شىجۈن ئىدى.

دېڭ شىجۈن، 1916 ـ يىلى سىچۈەن ئۆلكىسىنىڭ ساڭشى ناھىيەسى لياڭخې يېزىسى يوۋيى كەنتى 5 ـ گۇرۇپپىسىدىكى بىر ئىجارىكەش دېھقان ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. 1932 ـ يىلى جۇڭگو ئىشچى ـ دېھقانلار قىزىل ئارمىيەسىگە قاتناشقان، 1935 ـ يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىگە كىرگەن. ئۇزۇن سەپەرگە قاتناشقان. 1940 ـ يىلى سەنشى ـ چاخار ـ خېبېي ھەربىي رايونى 5 ـ تۈەن 1 ـ ليەننىڭ ليەنجاڭى بولغان. شۇ يىلى 8 ـ ئايدا، «100 تۈەن ئۇرۇشى»دا دېڭ شىجۈن سەنشى ئۆلكىسىنىڭ نياڭزىگۇەندىكى موختېن ۋوگزالىنى ئىگىلەش ۋەزىپىسىنى تاپشۇرۇۋالغان. 8 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى كەچتە، دېڭ شىجۈن 1 ـ ليەننى باشلاپ موختېن ۋوگزالىغا شىددەتلىك ھۇجۇم قىلىپ، دۈشمەننىڭ بىر قىسمىنى يوقاتقان. غەلىبە قىلىشقا ئاز قالغان ئاچقۇچلۇق پەيتتە، شارقىراپ قارا يامغۇر يېغىپ، شاخې دەرياسىغا بىردىنلا غايەت زور تاغ كەلكۈنى كېلىپ، 1 ـ ليەن بىلەن باشقا قىسىملارنىڭ ئالاقىسىنى ئۈزۈپ قويغان. بۇ چاغدا ياڭچۈەندىن نياڭزىگۇەنگە ياردەم بېرىش ئۈچۈن كەلگەن ياپون ئارمىيەسىمۇ يېتىپ كېلىپ، دەريا ساھىلىدىن بۆسۈپ ئۆتۈپ دۈشمەن بىلەن شىددەتلىك جەڭ قىلىۋاتقان 1 ـ ليەننى ئۈچ تەرىپىدە دۈشمەن، بىر تەرىپىدە سۇ بولۇشتەك خەتەرلىك ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويغان بولۇپ، ئەھۋال ئىنتايىن خەتەرلىك، جىددىي ئىدى. دېڭ شىجۈن خەۋپ ـ خەتەردىن قورقماي، ليەندىكىنى باشلاپ ياپون باسقۇنچىلىرى بىلەن بەش سائەتتىن ئارتۇق جاپالىق جەڭ قىلىپ، 200دىن ئارتۇق دۈشمەننى ئۆلتۈرگەن، يارىلاندۇرغان. ئەڭ ئاخىرىدا، دۈشمەن بىلەن ئۆزى ئوتتۇرىسىدىكى كۈچ سېلىشتۇرمىسىدا چوڭ پەرق بولغاچقا، 1 ـ ليەننىڭ ئوق ـ دورىسى تۈگەپ، ئوزۇق ـ تۈلۈكى ئۈزۈلۈپ قالغان، دېڭ شىجۈن قېپقالغان 20چە ئەسكەرنى باشلاپ، دۈشمەن بىلەن نەيزە ئۇرۇشى قىلىپ قانلىق يول ئېچىپ، مۇھاسىرىدىن مۇۋەپپەقىيەتلىك بۆسۈپ چىققان. ئۇرۇش ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، 1 ـ ليەن «موختېندە قانلىق جەڭ قىلغان قەھرىمان ليەن» دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشكەن، دېڭ شىجۈنگە «سەنشى ـ چاخار ـ خېبېي چېگرا رايونىدىكى ئالاھىدە دەرىجىلىك ئۇرۇش قەھرىمانى» دەپ نام بېرىلگەن.

1943 ـ يىلى 9 ـ ئايدا، بېييۆگۇۋدىكى «تازىلاش»قا قارشى ئۇرۇشتا، 1 ـ ليەن بۇيرۇققا بىنائەن تۈەن ئاساسىي كۈچىنىڭ يۆتكىلىشىنى ھىمايە قىلغان، دېڭ شىجۈن پۈتۈن ليەنگە قوماندانلىق قىلىپ ياپون ئارمىيەسىنىڭ ئايروپىلان، توپ ـ زەمبىرەك ھىمايىسىدىكى يەتتە قېتىملىق ھۇجۇمىنى ئۇدا چېكىندۈرۈپ، بازىنى بىر كېچە ـ كۈندۈز چىڭ ساقلاپ، ياپون ئارمىيەسىنىڭ 70 نەچچە ئەسكىرىنى ئۆلتۈرۈپ، يارىلاندۇرۇپ، تۈەن ئاساسلىق كۈچىنىڭ بىخەتەر يۆتكىلىشىنى ھىمايە قىلىش ۋەزىپىسىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك تاماملىغان. 1944 ـ يىلى 2 ـ ئايدا، سەنشى ـ چاخار ـ خېبېي چېگرا رايونى ئۇرۇش قەھرىمانلىرى، ئۇرۇش نەمۇنىچىلىرى يىغىنىدا، دېڭ شىجۈن 1 ـ دەرىجىلىك ئۇرۇش قەھرىمانى ئوردېنىغا ئېرىشكەن.

1951 ـ يىلى 2 ـ ئايدا، ئەينى چاغدا جۇڭگو خەلق پىدائىي قىسمى 187 ـ شىسى 559 ـ تۈەننىڭ تۈەنجاڭلىقىنى ئۆتەۋاتقان دېڭ شىجۈن چاۋشيەنگە بېرىپ ئۇرۇشقا قاتناشقان. 4 ـ ئايدا بەشىنچى قېتىملىق جەڭ باشلانغان. 187 ـ شى بۇيرۇققا بىنائەن 5 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا جەنۇبىي چاۋشيەن ئارمىيەسىنىڭ 6 ـ شىسىغا ھۇجۇم قوزغىغان. 5 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنىدىن ئېتىبارەن، دېڭ شىجۈن قىسمىنى باشلاپ ئىلگىرى ـ كېيىن بولۇپ گەنچۈەن، سىدۇڭ، نەنشەن 3113 ئېگىزلىكى، جيارىلى، جەگۈلى، پىندۇڭ، فېڭۋېيشەننى تارتىۋالغان. 187 ـ شى شىمالىي خەنجياڭ دەرياسى بىلەن خۇڭچۇەنجياڭ دەرياسى ئارىلىقىدىكى رايوننىڭ ھەممىسىنى ئىگىلىگەن.

5 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى، 187 ـ شى بۇيرۇققا بىنائەن خۇڭچۇەنجياڭ دەرياسىنىڭ شىمالىدىكى رايونغا چېكىنگەن. دېڭ شىجۈن قىسمىنى باشلاپ شى ئاساسىي قىسمىنىڭ دەريادىن ئۆتۈشىنى ھىمايە قىلغان. دەريانىڭ جەنۇب تەرەپ ئۇدۇلىدىكى ئامېرىكا ئارمىيەسىنىڭ 1 ـ جۈنى تانكىنىڭ يول باشلىشىدا بىرنەچچە يولغا بۆلۈنۈپ شىمالغا قىستاپ كەلگەن، 559 ـ تۈەن جىگۈلى بازىسىغا تايىنىپ دۈشمەن بىلەن شىددەتلىك جەڭ قىلىپ، دۈشمەننىڭ بىرنەچچە قېتىملىق ھۇجۇمىنى ئۇدا چېكىندۈرگەن. 5 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى، قىسىم چېكىنىش داۋامىدا دۈشمەننىڭ توپ ئوقىنىڭ شىددەتلىك ھۇجۇمىغا ئۇچراپ، دېڭ شىجۈن قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان، ئەينى يىلى 35 ياشتا ئىدى. شۇنىڭدىن ئېتىبارەن، قەھرىماننىڭ جەستى چاۋشيەننىڭ خۇڭچۇەنجياڭ دەرياسىنىڭ جەنۇبىي قىرغىقىدا مەڭگۈلۈك ئۇيقۇغا كەتكەن.

«دادام قۇربان بولغان چاغدا مەن ئۈچ ياشقىمۇ كىرمىگەن، سىڭلىم دېڭ جۈپىڭ ئاران بەش ئايلىق بولغان، دادام سىڭلىمنى كۆرۈپمۇ باقمىغانىدى…» دېڭ چېپىڭ بوغۇلۇپ ـ بوغۇلۇپ يىغلاپ تۇرۇپ مۇنداق دېدى: «ئەينى يىلى، ئاتا ـ بوۋىلىرىمىز قايناق ھېسسىياتى بىلەن چاۋشيەنگە ئاتلىنىپ، يۇرت ـ ماكانىنى، ۋەتەننى قوغدىغان. بۈگۈنكى كۈندە ۋەتىنىمىز قۇدرەت تاپتى، ھامان بىر كۈنى چوقۇم تېخىمۇ كۆپ ئىنقىلابىي قۇرباننىڭ قالدۇق سۆڭەكلىرىنى قايتۇرۇپ كېلەلەيمىز».

شىنجاڭ ياخشى جاي

بايىنبۇلۇن ئوبلاستى ساياھەت ئاۋات پەسلىنى كۈتۈۋالدى

6 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى، ساياھەتچىلەر خېجىڭ ناھىيەسىنىڭ بايىنبۇلاق ئاق قۇ كۆلى مەنزىرە رايونىدا سەيلە قىلماقتا. بىر قانچە كۈندىن بۇيان، بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى ساياھەت ئاۋات پەسلىنى كۈتۈۋالدى، ھەرقايسى چوڭ مەنزىرە رايونلىرى ساياھەتچىلەر بىلەن تولدى. □چۇ. خورە فوتوسى

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى باغرىجىباك كوچىسى 1 ـ نومۇر. ئېلان باشقارمىسى: 5850783، تارقىتىش مەركىزى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ يىللىق باھاسى: 336 يۈەن، ئايلىق باھاسى: 28 يۈەن، پارچە باھاسى: بىر يۈەن (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)